

პერსონალურ მონაცემთა დაცვა

V ლექცია (მოწმობათა დაცვის პრინციპები)

თათია კაჭარავა

მონაცემთა კანონის შესაბამისად დამუშავება

დამუშავების
სამართლებრივი
საფუძველი

დამუშავების
პრინციპები

მონაცემთა სუბიექტის უფლებების დაცვის გარანტია

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

ღირსების
შეუღახავად

სამართლიანად,
კანონიერად

კანონიერი
მიზნით

მიზნის
პროპორციული
მოცულობით.

მიზნის
პროპორციული
ვადით

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

გამქვირვალობა

**უსაფრთხოება და
კონფიდენციალობა**

მიწოდება

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები უნდა დამუშავდეს კანონიერად,
მონაცემთა სუბიექტის ღირსების შეულახავად!

საზედამხედველო ორგანომ შეისწავლა ერთ-ერთი კომერციული კომპანიის მიერ პირის მაიდენტიფიცირებელი ვიდეოჩანაწერის სოციალურ ქსელში გავრცელების კანონიერება. დადგინდა, რომ ჩანაწერი მონაცემთა სუბიექტის ღირსების შემლახავი ფორმით და კანონიერი მიზნის გარეშე გასაჯაროვდა. კომპანია ცნობილ იქნა დამრღვევად და დაევალა ვიდეოჩანაწერის წაშლა.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები უნდა დამუშავდეს კონკრეტული
კანონიერი მიზნით და მიზნის პროპორციული
მოცულობით!

საზედამხედველო ორგანომ შეისწავლა შსს-ს მიერ საზოგადოებისთვის ცნობილი პირის ოჯახის წევრის მონაცემების ვებგვერდზე გამოქვეყნების კანონიერება.

პიროვნების გვარის ნაწილობრივ ან თუნდაც სრულად დაფარვა არ იქნა მიჩნეული მონაცემების დეპერსონალიზაციად ვინაიდან, აღნიშნული პიროვნების იდენტიფიცირება შესაძლებელი იყო განცხადებაში მითითებული სხვა მონაცემების გამოყენებით მარტივად, დიდი ძალისხმევის გარეშე.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

დაუშვებელია მონაცემების შემდგომი დამუშავება
თავდაპირველ მიზანთან შეუთავსებელი მიზნით!

გამონაკლისია:

- ☐ საჯარო ინტერესი
- ☐ კვლევითი/ისტორიული მიზნები
- ☐ სტატისტიკის წარმოების მიზნით

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები უნდა დამუშავდეს სხვა
გონივრული/ალტერნატიული და ნაკლებ შემზღუდავი
საშუალებების არარსებობისას, მხოლოდ კონკრეტული
აუცილებლობის დრო!

მინიმიზება :

- ☐ რეალური საჭიროების განსაზღვრა
- ☐ არასაჭირო ინფორმაციის გაფილტრვა
- ☐ შესაბამისი/რელევანტური მონაცემების გამოყენება

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები ნამდვილი და ზუსტი უნდა იყოს და
საჭიროების შემთხვევაში, უნდა განახლდეს!

საზედამხედველო ორგანომ შეისწავლა შსს-ს მიერ პირის
ნასამართლობის შესახებ ინფორმაციის გასაჯაროების
კანონიერება. დადგინდა, რომ ინფორმაციის გასაჯაროების
მომენტში პირს გაქარწყლებული ჰქონდა ნასამართლობა,
შესაბამისად სამინისტროს მიერ გამოქვეყნებული ცნობები არ
იყო ნამდვილი და ზუსტი. სამინისტრო ცნობილ იქნა
დამრღვევად და დაეკისრა ჯარიმა.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები ნამდვილი და ზუსტი უნდა იყოს და
საჭიროების შემთხვევაში, უნდა განახლდეს!

ისტორიული „მომენტალური კადრი“ (snapshot)

მაგალითი: დაუშვებელია ოპერაციის შესახებ სამედიცინო ჩანაწერში ცვლილების შეტანა ანუ „განახლება“, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ თავდაპირველად მითითებული შედეგები შემდგომ არასწორი აღმოჩნდება. ასეთ ვითარებაში, ჩანაწერში შესაძლებელია მხოლოდ შენიშვნების შეტანა, რომლებიც მკაფიოდ უნდა იყოს მონიშნული, როგორც მოგვიანებით შეტანილი ინფორმაცია.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები უნდა დამუშავდეს სამართლიანად,
რისკებზე ინფორმირებით, ეთიკური პრინციპების
დაცვით!

უნივერსიტეტის კვლევითი დეპარტამენტი ატარებს ექსპერიმენტს, რომელიც აანალიზებს 50 სუბიექტის განწყობის ცვლილებას. მოგვიანებით, კვლევის დეპარტამენტმა აღმოაჩინა, რომ აზრების ელექტრონულად აღრიცხვის შედეგად მიღებული მონაცემები კიდევ ერთ პროექტსაც გამოადგება. მიზნები იყო ურთიერთშესაბამისი, უნივერსიტეტს, როგორც მონაცემთა დამმუშავებელს, შეეძლო, იგივე მონაცემები სხვა ჯგუფის სამუშაოსთვის ისე გამოეყენებინა, თუმცა მან მაინც აცნობა სუბიექტების ამის შესახებ და ხელახლა სთხოვა ნებართვა. ამრიგად, უნივერსიტეტი მოიქცა კვლევის ეთიკის კოდექსისა და სამართლიანი დამუშავების პრინციპების შესაბამისად.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები უნდა დამუშავდეს გამჭვირვალედ,
ცნობილი უნდა იყოს მონაცემთა დამუშავების წესები,
რისკები, უსაფრთხოების ზომები და რისკები!

- ☐ გარკვეულ შემთხვევაში ბავშვებისთვის გასაგები ენის გამოყენება.
- ☐ ინფორმაციის ნათლად და მარტივად გასაგები ენით გადმოცემა.
- ☐ აუდიტორიის საჭიროებების და მოთხოვნილებები გათვალისწინება.

დასაქმებულის პირადი მიმოწერის მონიტორინგი

ერთ-ერთი კომპანიის მიერ მასთან დასაქმებული
პირის სამუშაო პერიოდში შემდგარი მიმოწერის
გაცნობის ფაქტი.

დადგინდა, რომ კომპანიამ გააფრთხილა დასაქმებული
სამსახურებრივი ელექტრონული საკომუნიკაციო საშუალებების
შესაძლო მონიტორინგის შესახებ, ამასთან, მისცა უფლება
აღნიშნული საშუალებები გამოეყენებინათ პირადი
მიზნებისათვისაც. არ იყო განსაზღვრული მონიტორინგის
ფარგლები და მიზნები, რაც მონაცემთა არაპროპორციული
დამუშავების საფრთხეებს წარმოშობდა. კომპანიას მიეცა
შესაბამისი რეკომენდაცია.

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემები შესაძლებელია შეინახოს მხოლოდ იმ ვადით რაც აუცილებელია დამუშავების მიზნის მისაღწევად!

მაგალითი: საქმეში *S. and Marper* ECtHR-მა დაადგინა, რომ განმცხადებელთა თითის ანაბეჭდების, უჯრედული ნიმუშებისა და დნმ-ის პროფილების განუსაზღვრელი ვადით შენახვა იყო არაპროპორციული და არასაჭირო დემოკრატიულ საზოგადოებაში, იმის გათვალისწინებით, რომ ორივე განმცხადებლის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნა აღარ გაგრძელდა - ერთი გამართლდა, ხოლო მეორის მიმართ წარმოებული საქმე შეწყდა.

გამონაკლისია მაგალითად, მონაცემების დაარქივების შემთხვევა!

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

მონაცემების უსაფრთხოებისთვის აუცილებელია
ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომების მიღება!

მიღებული ზომები უნდა იყოს რეალური და ადეკვატური. ამისთვის
გასათვალისწინებელია:

- ☐ მონაცემების ბუნება
- ☐ პოტენციური საფრთხეები
- ☐ მონაცემებზე წვდომის მქონე პირთა წრე
- ☐ თანამედროვე გამოწვევები

მონაცემთა დამუშავების პრინციპები

დამმუშავებელი ანგარიშვალდებულია მონაცემთა სუბიექტის, საზოგადოების და სახელმწიფოს წინაშე!

- ☐ კანონშესაბამისობის დადასტურების შესაძლებლობა
- ☐ მონაცემთა დაცვის ოფიცრის დანიშვნა
- ☐ მონაცემების დამუშავების შემთხვევების (განსაკუთრებით გამჟღავნების) აღრიცხვა
- ☐ მონაცემთა დაცვის სტანდარტების გათვალისწინება ახალი პროდუქტის ან მომსახურების შექმნისას (by design) და მონაცემთა დაცვა პირველად პარამეტრად (by default);

